

معرفی کتاب

مروری بر موافقتنامه‌های صلح (کلمبیا، سریلانکا، ایرلند شمالی و تاجیکستان)

کتاب «مروری بر موافقتنامه‌های صلح» یک کتاب تحقیقی است که توسط ریاست عمومی پالیسی‌ها و برنامه‌های وزارت دولت در امور صلح در ماه ثور سال ۱۳۹۹ تدوین گردیده است. این کتاب در ۱۵۶ صفحه، به قطع رقعی (A5) دارای هفت فصل می‌باشد که عموماً چگونگی، شرایط و موارد توافق‌نامه‌های صلح کشورهای کلمبیا، سریلانکا، ایرلند شمالی و تاجیکستان را با جهت‌های مقابل‌شان مورد بحث و بررسی قرار داده که تفصیلات هر فصل آن قرار ذیل است:

فصل اول: در این فصل موضوعات، معرفی کلمبیا و تاریخچهٔ منازعات آن، ۱۹۶۰ دههٔ تحولات شورشیان، عکس‌العمل در مورد عدم موجودیت قدرت سیاسی، ۱۹۷۰ دههٔ افزایش مواد مخدر، ۱۹۸۰ دههٔ افزایش قدرت شبه‌نظامیان و ۱۹۹۰ دههٔ تشدید جنگ در حومه شهرها مورد بحث قرار گرفته است.

فصل دوم: در این فصل خلاصه مذاکرات صلح کلمبیا مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

فصل سوم: این فصل در مورد کلمبیا در آستانه صلح، اصلاحات فراگیر روستایی، دسترسی و استفاده از زمین، نتایج این توافق‌نامه، برنامه‌های ملی، سیستم خاص به منظور تقویت تدریجی حق دسترسی مردم روستایی به غذا و توسعه برنامه‌ها به روش‌هایی که اساس ساحوی دارد، بحث می‌کند.

فصل چهارم: این فصل در مورد مشارکت سیاسی، فرصت دموکراتیک به‌منظور دستیابی به صلح، تضمین‌ها برای تحولات اجتماعی و تظاهرکنندگان، مشارکت شهروندان در رسانه‌های اجتماعی، نظارت و کنترل شهروندان، برنامه‌هایی برای تقویت دموکراسی و

برنامه‌سازی مشارکتی، اقدامات تأثیرگذار به‌منظور توسعه مشارکت سیاسی، اقدامات برای مشارکت در پروسه انتخابات و شفافیت، اصلاحات در روش و پروسه انتخابات، توسعه پروسه دموکراتیک، مشارکت و فرهنگ سیاسی، تعیین ساحات خاص انتخاباتی در نتیجه پروسه صلح، بحث می‌نماید.

فصل پنجم: در این فصل در مورد خاتمه بخشیدن جنگ، توافق‌نامه دوجانبه آتش‌بس قطعی، متارکه دشمنی‌ها و دست از جنگ برداشتن، موقف‌های CFHBO و DA، نظارت و مکانیزم تأیید، پیشرفت‌ها در ساحه، امنیت، امور لوژستیک، به زمین گذاشتن اسلحه، ادغام سیاسی، ادغام اقتصادی و اجتماعی، توافق‌نامه روی تضمین‌های امنیتی و مبارزه علیه گروه‌های جنایی، کمیسیون ملی برای تضمین‌های امنیتی، واحد خاص قضایی، تشکیل قوه خاص پولیس ملی، سیستم جامع امنیتی برای مشارکت سیاسی، برنامه مکمل امنیتی و محافظت برای موسسات و ادارات در سطح کشور، مکانیزم ممانعت و نظارت برای مؤسسات جنایی، مکانیزم ملی برای نظارت سه‌جانبه و ملاحظه امنیت خصوصی و خدمات تحقیقاتی، مقیاس‌های جلوگیری و مبارزه علیه فساد اداری، بحث صورت گرفته است.

فصل ششم: این فصل شامل مباحث دریافت راه حل برای مشکل مواد مخدر غیرقانونی، حل و فصل مشکل محصولات تولیدی مواد مخدر غیرقانونی، استفاده غیرقانونی از مواد مخدر و ایجاد راه حل برای تولید و تجارت مواد مخدر غیرقانونی، می‌باشد.

فصل هفتم: در این فصل موضوعاتی چون توافق روی قربانیان جنگ، سیستم جامع حقیقت‌یابی، سیستم و مکانیزم‌های عدالت و عدم بازگشت به جنگ، کمیسیون حقیقت‌یابی، همزیستی و عدم بازگشت به جنگ، مقاصد کمیسیون، اختیارات حقوقی خاص برای صلح، اقدامات جامع در مورد غرامت جنگی به هدف ایجاد صلح، تضمین‌های تجدیدنپذیر و تعهد برای توسعه، احترام و تضمین حقوق بشری، مورد بحث قرار گرفته است.

فصل هشتم: در این فصل نیز موضوعاتی چون مکانیزم‌های حصول اطمینان از اجرایی‌شدن توافق‌نامه صلح، کمیسیون اجرایی و نظارتی، اقدامات ترکیبی در اجلاس‌های توافق همراه با منابع منطوقی، اقدامات دیگر، تأیید نامه عمومی، توافق‌نامه آتش‌بس سریلانکا، تاریخچه سریلانکا، جنگ داخلی سریلانکا، توافق‌نامه آتش‌بس بین جمهوری دموکراتیک سوسیالیستی سریلانکا و گروه بره‌های آزادی بخش تامیل، ماده اول؛ روش‌های آتش‌بس، عملیات نظامی، جدایی نیروها، آزادی حرکت، ماده دوم؛ اقدامات برای زندگی عادی، ماده سوم؛ مأموریت نظارت، ضمیمه الف، لیست کالاها، دیزل و پترول، سمند، بخش سوم؛ توافق‌نامه صلح ایرلند شمالی، تاریخچه ایرلند شمالی، ریشه اختلافات در ایرلند شمالی، چگونگی اعزام ارتش بریتانیا به ایرلند شمالی، چگونگی آغاز مذاکرات صلح، نتیجه، متن توافق‌نامه ایرلند شمالی، اعلام پشتیبانی، موضوعات مربوط به قانون اساسی، برنامه‌های ادغام در قوانین بریتانیا، ضمیمه ب، پیش‌نویس قانون دولت ایرلند برای اصلاح قانون اساسی، ماده دوم، برنامه ۲، نهادهای دموکراتیک در ایرلند شمالی، مجمع، صیانت، عملیات مجمع، قدرت اجرایی، روابط با نهادهای دیگر، ترتیبات انتقالی، ضمیمه الف؛ تعهد دفتر، آئین‌نامه وزرا، شورای وزیران، خدمات شهری ایرلند شمالی و خدمات شهری ایرلندی، ضمیمه، فصل سوم؛ شورای بریتانیا/ایرلند، مجمع مشترک ارزیابی بریتانیا و

ایرلند، حقوق، مصونیت و فرصت‌های برابر، حقوق بشر، قانون‌گذاری بریتانیا، نهادهای جدید در ایرلند شمالی، اقدامات بالمقابل حکومت ایرلند، کمیته مشترک، مصالحه و قربانیان خشونت، مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، خلع سلاح، امنیت، قانون و عدالت، ضمیمه الف؛ کمیسیون تنفیذ قوانین برای ایرلند شمالی، ضمیمه ب؛ بازبینی سیستم عدالت جنایی، زندانیان، بخش چهارم؛ توافق‌نامه صلح تاجیکستان، تاریخچه تاجیکستان، جنگ داخلی تاجیکستان، توافق‌نامه صلح تاجیکستان، ضمایم، اساس‌نامه کمیسیون مصالحه ملی، تدارکات عمومی؛ پروتوکول اضافی در رابطه با پروتوکول توابع و قدرت‌های اصلی کمیسیون مصالحه ملی، اعلامیه مشترک که به تاریخ ۲۱ فبروری ۱۹۹۷ در مشهد جمهوری اسلامی ایران صادر شده است، بیانیه مشترک نمایندگان حکومت جمهوری تاجیکستان و اتحاد نیروهای مخالف دولت تاجیکستان که در نتیجه گفتگوها بین تاجیک‌ها از ۲۶ فبروری تا ۸ مارچ ۱۹۹۷ در مسکو انجام شد، قرارداد مسایل نظامی، پروتوکول در مورد مهاجرین تاجیکستان که به تاریخ ۱۳ فبروری سال ۱۹۹۷ میلادی در تهران به امضا رسید، مورد بحث قرار گرفته است.

در اخیر از نتیجه‌گیری این کتاب در می‌یابیم که خشونت‌ها و منازعات زمانی که از درون بررسی و تحلیل می‌گردد، نسبت به دید بیرونی آن، به مراتب پیچیده‌تر است. ممکن‌سازی حل و فصل منازعات نیازمند نیرو، طرح و ایده، زمان و بودجه می‌باشد که موافقتنامه‌های صلح کلمبیا، سریلانکا، ایرلند شمالی و تاجیکستان نمونه‌های خوبی از تلاش‌های مستمر و مداوم کشورها برای ختم منازعات مسلحانه و رسیدن به صلح پایدار است. این موافقتنامه‌ها مثال‌های بارز را در مورد امکان موفقیت مذاکرات صلح افغانستان، ایجاد انگیزه، تعهد و طرح‌ریزی ایده‌های جدید برای رسیدن به صلح ارایه می‌دارد. جریان مذاکرات صلح این کشورها توأم با تشدید جنگ و فشارهای سیاسی و اقتصادی بود که هر بار شکست مذاکرات تشدید خشونت و درگیری‌های مسلحانه را در پی داشت. سایر نکات حایز اهمیت از مذاکرات صلح کلمبیا، سریلانکا، ایرلند شمالی و تاجیکستان این است که در این موافقتنامه‌ها تلاش مشترک برای رفع چالش‌های مواد مخدر، دریافت راه حل برای تجارت غیرقانونی تسلیحات، مبارزه با گروه‌های جنایی، ایجاد معیشت بدیل، مسئله قربانیان جنگ، زمینه‌سازی برای انکشاف متوازن و برنامه‌های خسارات جنگ درج گردیده است.